

Få danskere forfølger studiedrømmen i Østeuropa

Uddannelse: Tusindvis af studerende fra Norge, Sverige og Island læser deres ønskeuddannelse på østeuropæiske universiteter, men næsten ingen danskere rykker den vej. Der er for mange forhindringer i Danmark, lyder forklaringen. Minister opfordrer til nytænkning.

LASSE SKYTT

indland@jp.dk

Desværre. Du kom ikke ind på drømmestudiet.

Den besked får tusindvis af unge hvert eneste år fra landets videregående uddannelser. Men afslagene behøver ikke at betyde, at de unge må opgive drømmen om at blive f.eks. læger eller psykologer.

Adskillige universiteter i Østeuropa tilbyder nemlig engelsksprogede uddannelser inden for nogle af de fag, som fylder mest i ansøgningsbunkerne herhjemme – og som flest får afslag fra.

Mulighederne for at udanne sig i østeuropæiske EU-lande som Polen, Tjekkiet og Ungarn har eksisteret i en årrække, men kun få danskere benytter sig af dem i forhold til unge fra vores nordiske nabolande.

Ifølge Nordisk Statistisk Årbog studerede blot 35 danskere sidste år i et af de tre østlande, hvor der til sammenligning var 2.569 norske og 1.809 svenske studerende samt 106 fra Island. I ingen andre dele af verden er forskellen mellem andelen af danske studerende og andre nordiske studerende så markant, som det er tilfældet i Østeuropa.

»Det er enormt ærgerligt, at næsten ingen danskere har fået øjnene op for udvalget af østeuropæiske uddannelser, og de går glip af nogle fantastiske muligheder for at opleve og knytte forbindelser til en fremmed kultur. De danske studerende kender generelt meget lidt til mulighederne for at læse især hele uddannelser i udlandet,« siger Mia Eskelund, næstformand i organisationen Danish Students Abroad (DSA), der rådgiver danskere om at studere uden for landets grænser.

Svært at finansiere

Hun forklarer, at de fleste vælger at tage til lande som England, Tyskland eller Australien, hvor de ofte selv har

STUDIER I UDLANDET

Østeuropa

I Østeuropa tilbyder en lang række universiteter engelsksprogede uddannelser i medicin, odontologi, fysioterapi og psykologi samt økonomi og teknologi – nogle af de uddannelser, som de danske universiteter gav flest afslag til denne sommer.

Nye tal fra Nordisk Statistisk Årbog viser, at Polen, Tjekkiet og Ungarn er de lande i Østeuropa, hvor flest nordiske studerende tager til, men tendensen har også bredt sig til de baltiske lande samt Rumænien og Slovakiet.

Ifølge OECD-rapporten "Education at a Glance 2012" har de østeuropæiske EU-lande samlet set oplevet en mangedobling af internationale studerende, siden de blev medlem af unionen i 2004 (Rumænien dog i 2007).

Ud over vores nordiske nabolande kommer tusindvis af studerende til Østeuropa fra Tyskland, USA, Canada, Kina, Rusland, Indien, Israel og Saudi-Arabien samt Iran og Nigeria.

Kilder: Nordisk Statistisk Årbog og OECD-rapporten "Education at a Glance 2012"

været eller kender andre, som har studeret.

Ifølge rapporten "Education at a Glance 2012" fra OECD kommer unge fra alle verdensdele til Østeuropa for at studere alt fra medicin og psykologi til økonomi og teknologi. Blandt de mange nordiske studerende er det især uddannelser til læge, tandlæge, dyrlæge, psykolog og fysioterapeut, som er populære at læse i de østeuropæiske lande. Uddannelser, som flere end 5.000 danskere tilsammen fik afslag på denne sommer efter at have sendt førstprioritetsansøg-

ninger til de danske uddannelsesinstitutioner.

Men det manglende kendskab til mulighederne er ikke den eneste grund til, at danskerne ikke vælger at forfølge studiedrømmen i Østeuropa. Det forklarer Jakob L. Ruggaard, formand for Danske Studerendes Fællesråd.

»Hvis man er dansker, er det ganske enkelt vanskeligt at få finansieret sin uddannelse i udlandet, end hvis man er nordmand, svensker eller islænding. Det skyldes primært, at den danske stat til forskel fra de andre nordiske lande ikke bidrager med økonomisk støtte til bachelordelen af et udlandsstudium,« siger han.

På universiteter i storbyer som Prag og Budapest koster en engelsksproget lægeuddannelse ca. 100.000 kr. om året, mens den i de fleste mindre byer i Polen, Tjekkiet og Ungarn årligt koster omkring 75.000 kr.

»Derfor må det være op til den enkelte studerende selv at vurdere, om det giver mening fagligt, økonomisk og personligt at tage sin uddannelse i udlandet,« siger Jakob L. Ruggaard.

Vækker bekymring

Også en manglende erfaring med danskere, der vender hjem med en udenlandsk uddannelse, kan holde nogle fra at tage af sted, mener Mia Eskelund fra DSA. Herhjemme har Sundhedsstyrelsen eksempelvis ikke et detaljeret kendskab til indholdet af de engelsksprogede medicinstudier i Østeuropa.

»Vi kan være bekymret for værdien af den praktisk-kliniske uddannelse i et land, hvor danske studerende kan have haft svært ved at kommunikere tilfredsstillende med patienterne,« siger konchef og overlæge Birte Obel fra Sundhedsstyrelsen, der dog understreger, at lægeuddannelser fra andre EU-lande vil kunne give autorisation i Danmark, hvis uddannelsen lever op til EU-kravene og kan sidestilles med den danske lægeuddannelse.

TEMA

Uddannelse i Østeuropa

■ Universiteter i EU-lande som Polen, Tjekkiet og Ungarn tilbyder en række af de uddannelser, som danske unge gerne vil tage.

■ I forhold til unge fra vores nordiske nabolande er det kun få danskere, der benytter sig af muligheden.

De danske studerende kender generelt meget lidt til mulighederne for at læse især hele uddannelser i udlandet.

Mia Eskelund, næstformand i organisationen Danish Students Abroad (DSA)

Uddannelsesminister Morten Østergaard (R) har en målsætning om, at flere danskere skal læse – også hele – uddannelser i udlandet. Han genkender tendensen til, at danske studerende ser bort fra Østeuropa.

Minister vil tænke nyt

»De studerendes studievalg uden for landets grænser er meget konservativt. Og jeg vil gerne opfordre til, at man tænker lidt væk fra alfarvej, når man vælger udlandsstudium. Der er rigtig mange gode uddannelser i nogle af de lande, hvor der traditionelt ikke har været så mange danske studerende,« siger uddannelsesministeren og tilføjer:

»Det er jo et ret godt kvalitetsstempel, at så mange andre ligesindede unge fra andre nordiske lande vælger Østeuropa til. Det fortæller en historie om, at de danske studerende snyder sig selv for nogle muligheder, når de ikke bruger det i højere grad. Og den historie skal vi blive bedre til at fortælle.«

Han nævner både en styrket studievejledning i gymnasiet samt en mere positiv omtale af Østeuropa i den offentlige debat som værende vigtige redskaber for at få flere studerende til at tage mod øst.

Jeg synes i hvert fald ikke, at man skal lade sin drøm forblive en drøm. Hvis man ikke giver det en chance, finder man aldrig ud af, hvad det ville være blevet til.

Jasmin Thangavel

Efter lidt på må og få i sensommeren 2011 at have kontaktet Nicolaus Copernicus University i Bydgoszcz blev Jasmin Thangavel (i midten) med få dages varsel kaldt til optagelsessamtale på universitetet, og kort tid efter var hun i gang med sin uddannelse. Foto: Kuba Kaminski/PAP

Lev drømmen

■ Danske Jasmin Thangavel har trods de svære vilkår ved at studere i udlandet.

■ For to år siden flyttede hun fra Tarm i Vestjylland til Bydgoszcz i Polen og er nu på vej mod drømmeuddannelsen som læge.

LASSE SKYTT

indland@jp.dk

Pludselig var Jasmin Thangavel alene. Langt fra venner og familie derhjemme – i et land, hun mest kendte fra historietimerne i gymnasiet som et gråt og trist sted med en dyster forhistorie.

»Polen var jo ikke lige det nemmeste sted at tage hen, og i starten var jeg skrækslagen for, om jeg havde truffet den forkerte beslutning. Men i dag nyder jeg virkelig at være her. Jeg får den uddannelse, jeg altid har drømt

om, og det presser mig til at knokle for at opnå det, jeg vil,« siger hun.

Motivationen for at blive læge har den 22-årige Jasmin Thangavel haft, så længe hun kan huske.

Karaktererne fra gymnasietiden i Tarm, hvor hun er født og opvokset, var dog ikke høje nok til, at hun kunne komme direkte ind på medicinstudiet efter studentereksamen i 2010. Og i sin iver for at kvalificere sig til at blive optaget på kvote 2 året efter rejste Jasmin til Indien, hvor hun i seks måneder arbejdede frivilligt på et hospital og et børnehjem. Da hun vendte hjem til Danmark, begyndte hun på sygeplejestudiet i Holstebro.

»Men efter lidt tid gik det op for mig, at det slet ikke var så lig lægeuddannelsen, som jeg havde forestillet mig,« siger Jasmin Thangavel.

På den næstsidste dag i juli

2011 fik hun et nyt afslag fra landets medicinuddannelser, og hun havde ikke lyst til at læse videre på sygeplejeuddannelsen.

»Da følte jeg mig så fortabt over ikke at vide, hvad jeg skulle tage mig til, og jeg var begyndt at opgive drømmen om nogensinde at skulle læse medicin,« siger Jasmin Thangavel.

Desperat Google-søgning

Men blot en uge senere sad hun foran den polske Dr. Jawien, lederen af den engelsksprogede lægeuddannelse i universitetsbyen Bydgoszcz. Med få dages varsel var hun blevet kaldt til optagelsessamtale på Nicolaus Copernicus University, som hun via en desperat Google-søgning havde fundet frem til og selv kontaktet.

»Jeg overbeviste Dr. Jawien om, at jeg ville kunne gennemføre den hårde uddan-

nelse og blev tilbudt en plads. Der gik det virkelig op for mig, hvor stor en beslutning det var,« siger Jasmin om de hektiske dage i sensommeren 2011, hvor hun med ét skulle omstille sig til at bo i Polen.

I dag trives hun både fagligt og socialt på tredje år af medicinstudiet, selvom dagene er lange og undervisningen intens med stopprøver hver anden uge for at sikre, at de studerende følger lægefagets høje niveau.

»Ikke alle klarer den. Bare på mit hold er der fire, der er droppet ud og en enkelt, der måtte gå hele året om, fordi vi ikke har vinterstart,« fortæller Jasmin Thangavel.

Betaling af egen lomme

Foruden de faglige udfordringer står Jasmin Thangavel over for nogle svære økonomiske vilkår. Lægeuddannelsen i Bydgoszcz

koster 75.000 kr. om året, og som dansker har Jasmin kun mulighed for at få SU i de sidste fire år af uddannelsen, ligesom hun ikke har den samme givtige låneordning som sine mange norske og svenske medstudenter.

»Det er en ærgerlig ulempe, og jeg tror desværre, det holder mange fra at tage af sted,« siger Jasmin Thangavel, der foruden en kassekredit i banken får hjælp af sine forældre til at betale studieafgift og leveomkostninger.

På trods af besværlighederne synes hun, at unge med ambitioner bør overveje Østeuropa som alternativ, hvis de gerne vil nå deres mål om en bestemt uddannelse.

»Jeg synes i hvert fald ikke, at man skal lade sin drøm forblive en drøm. Hvis man ikke giver det en chance, finder man aldrig ud af, hvad det ville være blevet til.«

Norske studerende i udlandet er uundværlige

■ I Norge kalkulerer man med, at en stor del af de studerende skal have taget deres uddannelse i Østeuropa.

LASSE SKYTT

indland@jp.dk

I Norge er man for længst blevet opmærksom på mulighederne på de østeuropæiske universiteter. Nordmændene har historisk set haft et snævrere udvalg af nationale studiepladser end eksempelvis Danmark, og derfor har man i årevis haft behov for at kigge mod udlandet.

Helt siden 1956 har Association of Norwegian Students Abroad (ANSA) rådgivet norske studerende i at læse uden for Norge, og i dag har organisationen 13 fuldtidsansatte på verdensplan.

Herhjemme drives dens danske pendant, DSA, udelukkende af frivillige, mens Uddannelsesministeriets informationside Gribverden.dk blev lanceret så sent som i juni.

Erfaringerne er således langt større i Norge, hvor man heller ikke har samme bekymringer for de østeuropæiske uddannelser som eksempelvis Sundhedsstyrelsen i Danmark.

Betaler sig på flere måder

ANSA's formand, Vibeke Munthe-Kaas, forklarer, at man i Norge kalkulerer med, at mange af fremtidens arbejdstagere skal have taget hele deres uddannelse i udlandet. Herunder en stor del i Østeuropa, hvor der er penge at spare, når staten skal give fuld studiestøtte til de studerende, fordi uddannelserne mod øst oftest er billigere end både i Norge og i de fleste EU-lande.

»Uddannelse i udlandet betaler sig på flere måder. De studerende vender hjem med internationale kompetencer og en anderledes faglig baggrund end studerende, der er uddannet i Norge. Vores samfund får en uundværlig, uddannelsesmæssig mangfoldighed,« siger ANSA-formand Vibeke Munthe-Kaas og tilføjer, at den norske stat eksempelvis kan spare op mod 1,8 mio. norske kroner på hver medicinuddannet, der har taget sin uddannelse i udlandet.